

AP1: KAN NATURINDSATSEN FREMMES I LANDBRUGSPRODUKTIONEN?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Resultater fra interviews af landmænd og natursagsbehandlere om målrettet naturindsats og udvikling af landbrugsproduktionen

SEGES har gennemført en mindre interviewundersøgelse, hos hhv. 5 landmænd og 5 kommunale naturmedarbejdere. Landmændene blev spurgt om deres kendskab til natur og hvilke muligheder og udfordringer, de ser for udvikling af deres natur såvel som deres produktion. De 5 kommunale naturmedarbejdere blev ligeledes spurgt om, hvilke barrierer og konflikter de vurderer, der er for en målrettet naturindsats og om hensyn til landbrugsproduktion der kan tages. Samlet gav interviewene viden om, hvor de reelle problemer opstår, og hvilke muligheder der er, for at sikre en bedre og mere målrettet naturindsats samtidigt med, at produktionen kan udvikles.

Resultaterne er sammenfattet i rapporten [Landbrugsproduktion og naturindsatser](#).

NATUREN I LANDBRUGET

Natursagsbehandlerne vurderer samstemmende, at Landbruget har en vigtig rolle for natur og biodiversitet. Landmændene ejer en stor andel af den danske natur, herunder også nogle uvurderlige naturperler. Rollen vurderes at være dobbelt, da manglende viden og hensyn ved naturbeskyttelse og forvaltning kan føre til nærmest irreversible tab af natur, mens hensyn og korrekt forvaltning af de mange privatejede naturarealer er overordentlig vigtig for natur og biodiversitet.

Der sker fortsat visse overtrædelser af naturbeskyttelsesloven og foretages nyregistreringer, som giver anledning til diskussioner. Sagerne kan være besværlige og er ikke gavnlige for dialogen. Det fremhæves af natursagsbehandlere, at netop den gode dialog er en

grundlæggende forudsætning for at få tilrettelagt den nødvendige og korrekte forvaltningsindsats.

Landmændene, der er interviewet, kender godt til naturbeskyttelse og værdsætter naturforekomster på deres ejendomme. De anerkender også alle sammen et ansvar for naturen, men kunne godt ønske sig en mere helheds- og løsningsorienteret tilgang fra kommunernes side med mindre risiko og en bedre retsbeskyttelse.

Forudsætningerne for at gennemføre en målrettet indsats for naturen syntes derfor at være til stede, men der er forhindringer.

Barrierer for naturindsatser

Landmænd, der ønsker at udvikle deres produktion, har den primære fokus på produktion. Nogle ejer større naturarealer som vådområder, skov og § 3 natur, men overlader i vid omfang indsatsen til konsulenter, der optimerer i forhold til afkast fra tilskud, kød, tømmer, jagt, sankekort mm.

Samtidigt kan de være meget bekymrede for at skabe/udvikle natur, da de ved miljøgodkendelse af ejendommen har erfaret, at dette kan lægge begrænsninger for netop udvikling.

Alle ejer flere småbiotoper, og giver udtryk for at sætte pris på variationen i landskabet og de naturoplevelser, der er forbundet med at færdes i landskabet. Landmændene fremhæver også produktionsformer som økologi og conservation agriculture samt almindelig god landbrugspraksis med hensyn og omtanke som indsatser for naturen/miljøet.

De kommunale natursagsbehandlere er ret bundne af pligter i forhold til naturindsatser og naturforvaltning, der skal gennemføres i kraft af natura 2000-handleplaner og administration af lovgivningen. Kommunerne har begrænsede ressourcer og kravene om at indsatsen sædvanligvis skal ske på frivillig basis fører til en målretning af indsatsen til de lodsejere, der har/forvalter prioriteret natur og særlige naturværdier og som viser en interesse for at deltage i konkrete projekter mm.

En barriere kan derfor være at landmand og natursagsbehandler ikke møder hinanden.

FÆLLES INTERESSER I LØSNINGER

Nogle af de barrierer de to interessentgrupper identificerer, så som uhensigtsmæssige kontrolvilkår og manglende økonomiske incitamenter, er nært beslægtede og her kan der være en fælles interesse for at løse udfordringerne. Der er nogle fælles interesser i at kende naturværdierne mere præcist og i at have kontinuitet i udpegningerne samt fælles ønsker om at få bedre kendskab til effekterne af forskellige indsatser og bedre incitamenter til at gøre en indsats.

Der er også en vis fælles interesse i fornuftig arrondering, dog med hvert sit udgangspunkt. Landmændene vil gerne have rationelle driftsenheder og natursagsbehandlere sammenhængende naturområder. Disse ønsker understøtter i og for sig hinanden.

Kommunerne har viden om natur, men den er ikke alle steder fuld dækkende og der er ikke ressourcer til at møde den enkelte landmand og give et helhedsbillede af produktionens muligheder og begrænsninger.

KAN MAN GØRE EN NATURINDSATS?

Det betyder dog ikke at den enkelte landmand ikke kan gøre en forskel for naturen og heller ikke at indsatser behøver at lægge nye begrænsninger for produktionerne, f.eks. hvis man retter fokus mod den allerede eksisterende natur.

Landbrugsrådgivningen kan tage en rolle i arbejdet med at sikre gennemførsel af indsatser som ikke er en barriere for udviklingsønsker for bedriften og med at sikre den gensidige forståelse, men det kræver naturligvis også ressourcer og den rette ekspertise.

SGES-naturteam har udarbejdet materiale, der kan hjælpe den enkelte landmand med at gøre en indsats for naturen på ejendommen. Fokus er på, hvad der giver størst mulig umiddelbar effekt for de sjældne og sårbare arter, der er i fare for at forsvinde. Dvs. indsatser med vigtigt effekt for vores fælles biodiversitet, se disse links.

- [Brugervenlig manual til naturen på landbrugsbedriften](#)
- [NATUR-SCOREKORT: TJEK NATURVÆRDIEN PÅ DIN LANDBRUGSBEDRIFT](#)
- [Indikatorer for god naturtilstand - Sådan tager du temperaturen på dine naturarealer](#)
- [GIV BIERNE EN HÅND](#)
- [Krat - en del af det åbne land](#)
- [Lort i landskabet](#)

Ud over direkte information til landmænd, bliver der også gjort en indsats for at højne vidensniveauet via projekter, temadage, ERFA-grupper, og efteruddannelse af naturrådgivere. Desuden er der dialog med myndigheder og forskningsinstitutioner. Rapportens resultater og konklusioner må gerne tjene til inspiration for alle interesserede.